

שזיתי ה' לנגדי תמיד

פרשת פינחס

תשע"ז

בלבבי משבן אבנה

השיעורים של הרב זמינים ב"קול הלשון"

073.295.1245 ישראל | 605.313.6660 USA

נערך על ידי תלמיד

לקבלת העלון השבועי בדוא"ל
יש לשלוח בקשה לכתובת:
bilvavi231@gmail.com
לקבלת העלון השבועי בפקס
יש לשלוח בקשה לפקס המערכת:
03-5480529

לאזנה לשיעור בקול הלשון

ישראל 073-295-1245
USA 605-313-6660

שיחת השבוע 065 - פרשת שלח,
ארץ ישראל, תשע"ח.

ומקשישים: כוכבית [*]

סולמית [#] -

[מספר שיעור] - 33535547

סולמית [#]

ללקיחת חלק בהוצאות הגדולות
של הדפסת הספרים לזיכוי הרבים
ניתן לתרום במערכת הטלפונית:

מרכז הצדקה

ישראל: 1-800-28-28-28

USA +972-2-5025580

יש לציין מספר קרן:

בלבבי משכן אבנה - 4387

© כל הזכויות שמורות
מספר ישיר לשמיעת
השיעורים בקול הלשון:
ישראל 073-295-1245
USA 605.313.6660

פִּינְחָס בֶּן אֱלֶעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן הַשֵּׁיב אֶת חֲמָתִי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאוֹ אֶת קִנְאָתִי בְּתוֹכָם ...

במדבר כה, יא

מדת הקנאות - מהותה וגדרה

שורש הקנאות דקדושה בפנחס

פרשת פנחס, במעשה של פנחס, "בקנא את קנאתי בתוכם", מדת הקנאות. אחד משלשה שנאמר בהם "קנאין פוגעים בו", כמשנה בסנהדרין, גונב כלי שרת, מקלל את ה', ובוועל ארמית - קנאין פוגעים בו. מעשה פנחס הוא השורש של קנאים פוגעים בו, זה ההשרשה לכל מדת הקנאות שמתגלה בתורה ומשתלשל בעולם.

שלשה מדרגות של קנאה

המדה של קנאות הוא מדה של קנאה דקלקול, שהוא אחד מן השלשה מידות דקלקול שמוציאין את האדם מן העולם. זה מצד הקלקול. אבל מצד התיקון זה מדת קנאת ה' צבאות, זוהי מדה של הקב"ה, אל קנא ונוקם. האדם מצד הנפש הבהמית שבו יש לו מדה של קנאה שפילה שהוא מדה שמוציא את האדם מן העולם.

אבל מצד הנשמה שנקרא חלק אלוך ממעל שנמצא בתוך האדם, ומקבל את מידותיו של הקב"ה כביכול, כי חלק ה' עמו, הנשמה היא חלק ממנו ית' שמו ולפיכך היא מקנא את קנאת ה' צבאות. **זה** לא קנאה שהנשמה מקנאה את חלקה שלה, שבשיעור מסוים היא קנאה ממוצע שעליה נאמר קנאת סופרים תרבה חכמה, שהיא קנאה עליונה יותר מהקנאה השפילה של הנפש הבהמית אבל היא איננה קנאה טהורה לגמרי.

הקנאה העליונה הפנימי של מעמקי הנשמה שהיא חבוקה ודבוקה בו ית', חלק אלוך ממעל, היא הקנאה שנקראת קנאת ה' צבאות. ושורשה במדתו של הקב"ה שהוא אל קנא ונוקם ומכח כך האדם מקנא קנאת ה' צבאות.

וא"כ יש שלשה סוגי קנאה. הקנאה התחתונה השפילה היא מדת הקנאה מצד הנפש הבהמית, והיא הקנאה שמוציא את האדם מן העולם. הקנאה הממוצעת היא קנאת סופרים תרבה חכמה שהנשמה מקנאה את חלקה, וזה איננה קנאה טהורה לגמרי. והקנאה העליונה היא הקנאה מצד הנשמה שהיא קנאת ה' צבאות, מדתו של הקב"ה שמתגלה בתוך הנשמה.

תערובות הרע במדת הקנאות

אלא שצריך להבין, שהמדה הזו של קנאה לקנאות את הקנאת ה' צבאות, בכל דבר ודבר שקיים בבריאה, יש לה את מקורה ושורשה בטוהר העליון בנקיות בפנייה רק לכבוד שמים אבל יש גם כן את האופן של טוב ורע מעורבין זה בזה. יש כמה וכמה פנים שהקנאה המתגלה אצל האדם היא איננה רק קנאה הטהורה נקיה וזכה אלא היא הקנאה שמעורב בה גם דברים אחרים. ואלו הם חלקיהם.

(א) ראשית כמו שהוזכר יש את הקנאה התחתונה של נפש הבהמית וכאשר האדם מקנא קנאת ה' צבאות יתכן מאד שעל אף שהשורש או לפחות חלק היא מהמדה העליונה של קנאת ה' צבאות, ממעמקי טוהר הנשמה, אבל פעמים הרבה מאד מתערב בה הקנאה של הנפש הבהמית. ועל אף שיש כאן הקנאה העליונה אבל היא איננה נקיה אלא היא מתערב מקנאה התחתונה של הנפש הבהמית.

(ב) אבל יותר על כן, פעמים רבות מאד יש לאדם נגיעות, והנגיעות העצמיות הללו גרמה שמחד נראה לו שהקנאה העליונה שהוא מקנא הוא באמת קנאה טהורה ששורשו בקנאת פנחס בקנא את קנאתי בתוכם אבל אליבא דאמת יש כאן תעורבות של נגיעות באותו קנאה. ואפילו אם מציאות הקנאה בא מטהר הנשמה אבל בהלבשה שלה בהוצאתה של הכח אל הפועל מתערב בה הנגיעות העצמיות של האדם. יש אלו שעיקר דרכם להשתמש במדת הקנאות, אבל הם צריכים זהירות נוראה על מנת של יתערב זר, שלא יתערב נגיעות עצמיות של האדם ששייכים להקנאה התחתונה של הנפש הבהמית אלא שהיא נשאר להיות קנאה של הטוהר העליון מעומק מעמקי הנשמה שהוא חבוקה ודבוקה בו ית'.

פנים נוספות לדבר, פעמים שהאדם נולד בתוך מסגרת מסוימת, חוג מסוים, מקום מסוים, ששם הדרך היא דרך של קנאות. ובאופן הזה, לא מסתבר כלל שכל הבני אדם הנולדים שם במקום של קנאות כשהם באים להתקנא בקנאת ה' צבאות, שבאמת מתגלה בהם הטוהר העליון של מעמקי הנשמה של אל קנא ונוקם שהיא מידתו של הקב"ה. אלא כשם שמחנכים את האדם לדברים הרבה כך אפשר לחנך אותו למדת הקנאות. אבל כמו שתלמוד תורה יכול להיות מלומדה, ויותר על כן יכול להיות תורתו של דואג ואחיותופל, מן השפה ולחוץ, גם יתכן שההרגל להמדה של קנאות הוא הרגל שהופך להיות טבע שני באדם אבל הוא כמעט מעשה בעלמא שאינו נוגע בעצם מדרגת הקנאות. הוא הנהגה של קנאות, חינוך לקנאות, פועל יוצא של קנאות, אבל היא לא בעצם מדת הקנאות. ולכן אלו שנולדו בחוג שתפיסת הדבר הוא בעצם קנאות וזה צורת החיים שכך מתנהגים, מחד הם קרובים למדת הקנאות, אבל בתפיסה דקה יותר הם יכולים להיות אלו הרחוקים ביותר ממדת הקנאות האמיתית. הם רק התרגלו לאותו דבר שנקרא קנאות, זה צורת חייהם וצורת הנהגתם, ולכן קרוב עד מאד שיהיה חשש של ההנהגה הזו של הקנאות היא מציאות של מלומדה, מן השפה ולחוץ.

ויתר כן, מלבד הדברים הללו שהוזכרו, אם גם המידות אינן נקיות, יתכן שהקנאות הזו יש בה את החלקים הללו (קנאה שפילה, נגיעות, מלומדה). מצורף בו מדת הקנאה שמוציא את האדם מן העולם, מצורף בו את הנגיעות העצמיות של האדם, ומצורף בו את המלומדה של הקנאות. וכשמצטרפים כל חלקים הללו יחד, כל בר דעת מבין איזה ולד של קנאות יצא כאן. זה קנאות שבנבנה על מדת הקנאה של נפש הבהמית, על הנגיעות של הנפש הבהמית והיא נבנה על קנאות של מלומדה של מציאות הקנאות, ובצירוף כל החלקים הללו התולדה של הקנאות הזו הופך אלו שהם 'מחריבי קרנא' מכח כך שהקנאות אינו נוגעת במקום האמת.

כמובן הבחירה ניתן לכל אדם ובכל מקום לברר ולזכך את המדה שהקנאות תהיה קנאות אמיתית. העמדנו את הצד של אופן הנפילה שבדבר, שיכול להתראות באופן שהוזכר.

קנאות אמיתית הבא מתוקף אהבת ה' במעמקי הנשמה

מהיכן נובעת הקנאות האמיתית שבמעמקי הנפש? צריך להבין, שה"קנאת ה' צבאות" יש בה שני שורשים.

פנים אחד שבדבר, ה"קנאת ה' צבאות" יכול לבוא ממעמקי הנשמה שאוהבת את הקב"ה אהבה עזה עד למאד, וככל שתוקף אהבת ה' גלויה בנפשו של האדם, אהבת עולם, אהבה רבה, ואהבה בתענוגים, "כי עזה כמות אהבה קשה כשאלו קנאה ורשפיה רשפי אש שלהבת י-ה", כשמתגלה אצל האדם המדרגה של אהבת ה' אמיתית פנימית, "כי עזה כמות אהבה", אז מתגלה אצלו קשה כשאלו

קנאה, הקנאה העליונה הנקיה. ככל שאהבת ה' גלויה אצל האדם, לא רק אהבה כמים אלא אהבה כאש, "רשפיה רשפי אש", ככל שהתוקף של אהבת ה' של רשפי אש בוערת באדם, בתבערה פנימית של "אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה", כך כח אהבת ה' מולידה בו מדת הקנאה, "בקנא את קנאתי". וכלשון הגמרא, 'בן בנו של לוי' שקינא את קנאת ה' צבאות: "הכזונה תעשה זאת לאחותנו".

זוהי קנאה הנובעת ממעמקי הפנימיים של אור הנשמה שאוהבת את בורא עולם ב"אהבה בלי מיצרים". זה פנים אחד של מציאות הקנאות, הקנאות הנובעת מטוהר עליון של הנשמה.

קנאות אמיתית הבא מביקוש אמת

פנים שניות של קנאות היא כאשר הקנאות בא מעומק מדת האמת שחקוקה במעמקי הנשמה, דבוקה בחותמו של הקב"ה שחותמו אמת. כשהמדת אמת היא נר לרגליו של האדם, מדת אמת היא מדתו של משה, אז הקנאות של האדם נובעת מנקודת האמת, היא מדה של טוהר והיא מדה נקיה, כי יסודה הוא אמת, וכל אמת היא נקיה.

המעלה בקנאות של בקשת אמת מקנאות של אהבת ה' בוערת

כאן צריך להבדיל, בסכינא חריפא, בין מדת הקנאות דלקול שהיא רק הרגל או נגיעות שמתפשטים למציאות של קנאות, הקנאה דלקול של נפש הבהמית, וזה הצד הנפולה הגמורה של קנאות שהוזכר בראשית הדברים, והשתא הוזכר שתי בחינות בכח הקנאות של קדושה, שהיא קנאות דקדושה הבאה מכח אהבת ה' טהורה ונקיה, וקנאות דקדושה הבאה ממעמקי בקשת האמת בנפשו של אדם.

ויש נפקא עצומה בין הקנאות דקדושה הבאה מאהבת ה' לקנאות דקדושה הבאה מביקוש האמת. על אף ששניהם יסודם בהררי קודש, באור פנימיות הנשמה, באש שבוקעת בפנים, זה סוד הקנאה שהיא מדת האש, וזה אהבה עצומה של רשפיה רשפי אש, אבל יתכן שבתוך אותו מציאות של **אש יתערב חלקים אחרים של קנאה שאינם מזוככים**. כי מדת האהבה אינה ביסודה מדה של בירור של דקיות, אלא גדולה אהבה שדוחקת את הבשר, גדולה אהבה שמקלקלת את השורה, וכלשונות הגמרא. אהבה כשהיא מתפרצת היא פורצת בלי גבולות בלי חשבון בלי דיוק, זה טבעו של אהבה, האהבה לא דייקת את הדברים אלא היא מתפרצת, וכשהיא מתפרצת באופן כזה, כמובן שמחד יש את המעלה העליונה של רשפיה רשפי אש והיא בוקעת ויוצאת חוצה, וזה אש של קדושה, אבל מאידך יתכן מאד שמתלבש בה גם החלקים התחתונים שהוזכרו לעיל, של קנאה שאיננה נקיה, מפני שאהבה ביסודה היא רשפיה רשפי אש, התפרצות, שיכולה להיות בלתי נקיה.

אבל אם עיקר מדת הקנאות נובעת ממדרגה השניה שהוזכר, שענינה מדת האמת, וכאשר מדת האמת היא נר לרגליו של האדם, לא רק כהנהגה מעשית אלא באופן של **דובר אמת בלבבו**, מחמת הישרות הפנימית שנמצאת באדם, אז האמת תובעת אותו לקנאות את קנאת ה' צבאות. אמת שבוקעת בקרבו היא זועקת האמת, והיא זועקת את הקנאת ה', "בקנא את קנאתי בתוכם".

הקנאות דקדושה מתוקנת

ככל שהאמת ברורה יותר והיא נקיה יותר, החשש שיתערבו הקנאה של חלקים אחרים הולך ומוקטן. לא שהוא לא קיים, בודאי הוא קיים, כי העולם הזה הוא עולם של תערובות טוב ורע, אמת ושקר מעורבים זה בזה. אבל ככל שמדת האמת בוערת באדם יותר וגלויה יותר וחדה יותר, אז יוקטן החשש של תערובות חלקים אחרים בקנאותו.

כאן צריך להבין, שיש שתי תפיסות של קנאות, למי שיש לו עין בוחנת והוא מכיר מעט את

נפשות בני אדם, הוא יכול לזהות את ההבדל בין קנאות דקדושה לקנאות דקלוקל שהיא סוגיא אחרת. מדברים באנשי פנים, שיש להם קנאות של קדושה - ומהיכן נובעת הקנאות של קדושה? משני החלקים שהוזכרו. יש את אלו שהקנאות דקדושה שלהם בא מאהבת ה' בוערת בקרבם, אבל על דרך כלל קנאות הזו לא מדויקת, ויש את אלו שהקנאות דקדושה שלהם נובעת ממקום של נקודת אמת שהאמת תובעת את החדות והבהירות המוחלטת. ובא הקנאות להתקנא על כל מה שסותרת את האמת, לנקום נקמת ה', נקום נקמת ה' במדין, היא נוקמת את נקמתו של הקב"ה, לקנא קנאת ה' צבאות, זה מדת הקנאות דקדושה.

ולכן העבודה של האדם במדת הקנאות דקדושה הוא, שקנאותו יבוא משני חלקים שהוזכרו - מחד הקנאות צריך לנבוע מהתבערה הפנימית של אש אהבת ה' בוערת בקרבו, ומאידך הקנאות צריך לנבוע ממדת האמת. אי אפשר לצרף רק אמת לצורך הקנאות. אם כלל כל קומת האדם האמת היא נר לרגליו, היא הישרות השכל וישרות הלב, והיא תובעת את האמת, אז בקנאותו יכול להצטרף שני חלקים הללו יחד. זה עומק מדת הקנאות בעומקו, זה הצירוף של פנחס ומשה*, צירוף האהבה יחד עם המציאות של אמת, ובצירוף שניהם יחד זה 'הדרך הישרה שיבור לו להאדם', 'זו הדרך' - לכו בה' של מדת הקנאות, שכוללת את מדת האהבה ומדת האמת יחדיו. וגם אז צריך עדיין ליבון וזיכוכ משאר חלקי קנאה שלא יתערב זר בקנאת האמת והאהבה כדי שיהיו נקיים.

קנאות מתוקנת שייכת רק ליחידים

שיש להם אהבת ה' וביקוש אמת

צריך להבין, מכיון שמדת הקנאות בנויה על קנאה טהורה של כוחות האהבה והאמת, איננו עוסקים כלל במדת הקנאות. הרי על מדת הקנאות נאמר הדין של 'קנאים פוגעים בו' כמו שהוזכר בסנהדרין (פב). אם בא להמליך אין מורין לו, זה הלכה ואין מורין כן, אין בית דין מענישין על אותם אופנים של קנאים פוגעים בו, אפילו בזמנים ששומרים על אותם הלכות, זה הלכה ואין מורין כן. כיון שמדת הקנאות דקדושה בנויה הן על מעמקי אהבת ה' והן על מעמקי ביקוש האמת בפנים נפשו של האדם, זו מדרגה ששייכת ליחידים.

למה הנהגת הקנאות היא בלתי נסבלת

כתולדה מכך, המציאות הרווחת אצל כל אדם הוא, שמדת הקנאות הפך להיות פסולת. כשבאים לבטאות את מדת הקנאות, אלו הם אותם אנשים קיצוניים שאין דעת הבריות סובלתן. וצריך להבין - מאיפה זה נובע.

כמובן שבכל מדה יש את שני הצדדים שהוזכר. יש את הקנאות שמתלבשת על האדם באופן שהקנאות שלהם היא מלומדה, היא קנאות של נפש הבהמית שמתלבשת עליו נגיעות. וסיבות אלו הם המבאשים את ריח הקנאות האמיתית, כי מתראה כיצד הקנאות הזו איננה נובעת ממקום של אמת, היא רק הנהגה של קנאות אבל בפנימיותה היא רק מלומדה או נובעת מהשפלות של נגיעות של הנפש הבהמית. זה צד אחד, שהקנאות מתראה לבני אדם כמדה של פסולת. והצד העליון של קנאות נראה שהקנאות שייכת לברי מעלה, וזה באמת נכון. אבל זה גורם לידי כך שגם כאשר פוגשים חברי מעלה שיש להם הקנאות העליונה, חושדים בהם שהקנאות שלהם נובעים מהצד התחתון שהוזכר.

וזה גורם לידי כך שכמעט אין מי שיעריך את מדת הקנאות הנקיה. כי בני אדם מיד אומרים כמו שחשדו את משה וקינאו את נשותיהם כמו שאומרת הגמרא, אז כשפוגשים איש אמת שאהבת ה'

^א פנחס היא כח אהבת ה' של הנפש, שנאמר על פנחס "בקנא את קנאתי", שהוא הקנאות של "עזה כמות אהבה, קשה כשאלו" [קנאה] ומשה היא כח האמת של הנפש, כי משה אמת ותורתו אמת

גורמת בקרבו והוא מקנא, מיד חושדים בו שהקנאות שלו נובעת מהצד התחתון, והוא הופך להיות מהמחריבי קרנא, במקום הנטורי קרנא.

המציאות של קנאות מיד כמעט והופכת להיות דבר שקשה עד מאד שהוא יכול בבריא, מפני שמועטים אלו שהם באמת נקיים שהקנאות שלהם נובעת מאהבה ואמת יחד, ואלו שמתנהגים בקנאות בחלקם הם שייכים לצד התחתון. אז מדת הקנאות הנקיה כמעט נעלמת מהעולם, והתולדה של זה הוא בעצם חורבן הדור.

החורבן שנגרם על ידי קנא

ביאור הדברים. ככל שמתרחקים מזמן מתן תורה מהר סיני, והקנאות האמיתית הנקייה, לא הקנאות המזויפת והשקרית, אלא הקנאות הטהורה, הולכת ונעלמת - אז מה מוגדר נקודת קצוות ומה מוגדר נקודת אמצע? כל קנאות נתפסת לאדם כנטייה לקצה. דברי הרמב"ם הידועים מי שנמצא בקצה אחד צריך להלוך לקצה השניה ולאחר מכן לחזור לנקודת אמצע. כל קצה שיש שני קצוות ביחס לכך מוגדר נקודת האמצע. ככל שמתרחקים ממתן תורה, אז מה שהיה אצלנו כמשה קיבל תורה מסיני, כבהירות עליונה, שזה הדרך לכו בה, כך צורת החיים של משה קיבל תורה מסיני, ואלו הם בני אברהם ויצחק ויעקב שרגליהם עמדו על הר סיני ופסקה זוהמתן, אבל כשמתרחקים מהר סיני, אז לאט לאט אפילו מה ששייכים מעיקרא לעיקרי הדין נתפסים לבני אדם שהם 'דברי קנאות'. ואז מדת הקנאות קיבלה שיבוש חדש לגמרי.

עד עכשיו הסברנו חלקי הקנאות דקדושה וחלקי הקנאות דקלקול והנעלמות של מדת הקנאות דקדושה מחמת הסיבות שהוזכרו. עכשיו יש כאן סיבה נוספת ורחבה מאד למה נעלמת מדת הקנאות דקדושה. כי באופן טבעי בצורת הבריא, יש מתירים ויש אוסרים יש מקילים ויש מחמירים, ותמיד היה את מי שבוחר את צד הקולא בשיעור של הלכה שמותר, לא בקולי בית הלל וחומרי בית שמאי דסברי אהדדי, אלא הוא בוחר להדיא את דרך הקולא - והאם זו דרך לכו בה או לא? כמובן שעל דרך כלל זה בא ממייעוט יראת שמים, אם לא שזה היה שורשו.² אבל בכל אופן, למי שזה שורשו, הוא היה יכול לבחור בדרך הקולא. אבל - מה זה גורם? אם הוא רק בוחר בדרך הקולא, הצד השני שהוא אלו שהם מחמירים הפכו להיות "קנאים", אבל לא הקנאים העליונים שיש להם אהבה ואמת יחד, אלא הפכו להיות קנאים תחתונים של המלומדה ושל נגיעות הנפש הבהמית.

הדברים הם חדים למאד. לאט לאט, השטח ששייך לקנאות הולך וגדל, אבל לא הקנאות של קדושה, אלא לקנאות שמייחסים אותו למדה שלילית. ואז גדרי התורה עצמה ודיניהם הפכו כביכול שייכים לחלקי קנאות. וזה חורבן הדור. מה שפעם היה ברור, עכשיו לא ברור כלל. ואיך נעשה לא ברור? כי התהליך שהוזכר גורם לכך שמה שקודם לכן היה ברור בגדרי הדין - הפך להיות שטח ששייך למדת הקנאות, ששייך רק למציאות של חלק אחד. וזה היפוך מרוח ודת משה ודת יהודית של כל התורה כולה, כל דבר הופך להיות דבר שצריך להתנגד אליו. ואז באים [אלו שתופסים הקנאים שהם "קנאים" כמובן השלילית, ולא תופסים אותם כאלו שמתקנאים על שמירת גדרי הדין] להתנגד על ה' ותורתו ממש.

כאב ובכי הנשמה של הקנאות האמיתית

ככל שנפש האדם איננה מושפעת ממה שקורה בחוץ, ויותר מושפעת ממעמקי הטוהר הפנימי דילה, היא מחוברת אליו ית' שמו באמת, היא מחוברת לתורה באמת, היא מחוברת להישירות הפנימית של האלוקים עשה את האדם ישר, ואז כשהוא פותח את עיניו ורואה מה שקורה תוך

ברור שבכל הדורות היו את הפוסקים הגדולים ששורשם היה להיות יותר מקילים בתוך גדרי הדין, ועומק הדבר, ² כי שורשם היה בדרך של בית הלל, קו ימין, חסד - להקל בדין. ואלו שבדרך כלל היו נוטים להחמיר, שורשם היה בדרך של בית שמאי שהוא קו שמאל, גבורה - להחמיר בדין.

בלבכי משכן אבנה

סביבותיו, הוא רואה חורבן! חורבן נורא שכמעט כל המציאות של טוב שהיה בבריא, הרע ישתלט עליו, ונשארים רק ניצוצי מציאות של טוב שקיימים בבריא בעלמא דידן. הקב"ה היה הוה ויהיה, הוא לא ישתנה, והתורה לא תהא מוחלפת, אבל ההתגלות של הקב"ה ותורתו במציאות הבריא הולך ונעלם ומוסתר.

אדם מגיע ממקום של טוהר ממקום של נקיות ממקום של בקשת האמת בפנים, בפנים! - בלי כל ההשפעות שנמצאים בחוץ - והוא מבקש את ה' יתברך ואת תורתו באמת באמת, זה נקרא בני אברהם ויצחק. הוא בודק את גדרי הדין והוא מכיר ומרגיש הטוהר הפנימי שנמצא בתוכו, להיכן הוא מתיישב, זה על גבי הדין כמובן, ולא לגרוע אלא להוסיף, ואז הוא רואה עולם לגמרי אחר ממה שרוב השומרי תורה ומצוות רואים בדור דידן. הוא רואה איך שהגדרי הדין שהיו נראים לבני אדם פעם כגדרי הדין, איך שהם עברו הרבה הרבה ממקום אמיתי של החיים.

כשלא מתבוננים בדבר, אז האדם חי חיי חיצוניות, ואז הוא הולך אחר אנשי הדור, אנשי בני מדינתו כדברי הרמב"ם הידועים, ואז הוא מושפע בכל תפיסת החיים ממה שקורה בסביבותיו, וזה ישב את כל יסודי הדת אצלו, מחמת שהוא לא רואה מתוך בהירות פנימית.

אבל כשהאדם מבקש האמת באמת, והוא מוכן לתת את גופו ואת נפשו ואת נשמתו, על התורה ועל העבודה - למען שמו באהבה, באמת - אז מביט מתוך המעמקים הפנימיים של הטוהר, והוא רואה גדרי דין בטהרתם, הוא רואה את דברי רבותינו ואיך שהרוח שלהם הולכים בטהרתם. ואז הוא מכיר ורואה, את עומק החורבן הנורא, שבו כנסת ישראל נמצאת. הכאב שלו נולד מאותו מקום, וזה מעמקי הבכי של הנשמה. מהמקום הזה יכול לנבוע קנאת ה' צבאות טהורה, שזה אהבה ואמת יחד. זה קנאת ה' טהורה, שמצרפת את שניהם.

הנהגה המעשית של קנאות בדור דידן

כמה להוציא אותה מהכח אל הפועל, וכמה להשאיר אותה בתוך תבערת הלב? זה שיקול דעת של משקל החסידות [כמ"ש במסילת ישרים בפרק משקל החסידות], שכל יחיד שנפשו נעשה עדינה וקרובה לאמת איליו ית' שמו.

רוב חלקי הקנאות בדור דידן אין בהם את האפשרות להוציאם מהכח אל הפועל, אלא הם נשארים כלב בוער בקרבו, שמצטער על צער השכינה, על מדרגתה של ישראל שירדה לשפל המדרגה. במעמקי הלב יש לה את הצער.

ההוצאה של הפועל של הקנאות - עיקר הדין הקנאות על שלשה דברים כמו שאומרת המשנה בסנהדרין, ויש את שורשי הקנאות בתוך גדרי הדין. אבל אליבא דאמת, אי אפשר לשנות את הדור מבח קנאות. כי הדור כבר נמצא אחר.

אפשר לשנות את הדור רק מבח אור של מסירות נפש, אבל לא מצד הפועל לבד.

יתן ה' יתברך שיבנה בית המקדש במהרה בימינו, שיהיה הבנין של הכנסת ישראל, "ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים".

שיחת השבוע 034 פנחס קנאות. תשע"ז
מספר שיעור בקול הלשון 33535509